

EDIFACT Handboek

**Versie
20261001**

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	4
1.1 DOELSTELLING	4
1.2 DOELGROEP	4
1.3 OPZET	4
2. EDIFACT.....	5
2.1 INLEIDING	5
2.2 STRUCTUUR VAN EEN EDIFACT BESTAND.....	5
2.3 TEKENSETS	6
2.4 SPECIALE TEKENS	6
2.5 INTERCHANGE/MESSAGE.....	6
2.6 TOELICHTING OP EDIFACT SEGMENTEN.....	7
3. LABEL/WAARDE BERICHT (INSLBW) OP BASIS VAN EDIFACT.....	9
3.1 STRUCTUUR INSLBW	9
3.2 TOELICHTING OP SEGMENTEN	10
3.3 OVERZICHT BERICHTDOCUMENTATIE INSLBW 1.0.....	11
4. EDIFACT TEKENSETS	12
4.1 WAT ZIJN TEKENSETS.....	12
4.2 STANDAARD BERICHTEN	12
4.3 UNOC	12
4.4 GEBRUIK TEKENSETS	13
4.5 KENMERKEN TEKENSETS	13
5. EDIFACT VERTAALSOFTWARE.....	14
5.1 ALGEMEEN.....	14
5.2 EVS	14
6. BIJLAGE-1: TEKENSETS	15
6.1 DE EDIFACT UNOA TEKENSET	15
6.2 DE EDIFACT UNOB TEKENSET	15
6.3 DE EDIFACT UNOC TEKENSET – SUBSET	16
6.4 DE EDIFACT UNOC TEKENSET – COMPLEET	17
7. BIJLAGE-2: VOORBEELDEN.....	18
7.1 VOORBEELDBERICHT RELATIEWIJZIGINGSBERICHT MET UNOA	18
7.2 VOORBEELDBERICHT LABEL/WAARDE PMB BERICHT MET UNOC	18

VERSIEBEHEER

Versie	Datum	Auteur	Status
20090701	1 juli 2009	SIVI	Vervallen
20120401	1 april 2012	SIVI	Vervallen
20160301	7 maart 2016	SIVI	Vervallen
20190322	22 maart 2019	SIVI	Vervallen
20190801	21 augustus 2019	SIVI	Vervallen
20230401	11 april 2023	SIVI	Vervallen
20250710	10 juli 2025	SIVI	Vervallen
20261001	1 oktober 2026	SIVI	Definitief

Wijzigingen ten opzichte van de vorige versie

Hoofdstuk/Paragraaf	Aanpassing
Hoofdstuk 3.3 Overzicht berichtdocumentatie INSLBW 1.0	De tekst maakt nu expliciet dat een attribuut binnen EDIFACT nooit meer dan 70 tekens kan bevatten

1. Inleiding

1.1 Doelstelling

Deze handleiding beschrijft het gebruik van EDIFACT in samenhang met de SIVI-standaarden.

1.2 Doelgroep

Doelgroep	Upper Management	Midden / Lijn Management	Consultant, Ontwikkelaar e.d.
Verzekeraars ¹	Nee	Nee	Ja
Intermediairs	Nee	Nee	Ja
Leveranciers	Nee	Nee	Ja

1.3 Opzet

Na deze inleiding worden in hoofdstuk 2 de belangrijkste kenmerken van EDIFACT besproken. Daarna volgt in hoofdstuk 3 een uitleg van het zogenaamde label/waarde bericht. Hoofdstuk 4 en 5 gaan achtereenvolgens in op EDIFACT tekensets en EDIFACT vertaalsoftware.

In Bijlage-1 worden de tekensets weergegeven.

In Bijlage-2 worden voorbeelden van berichten gegeven.

¹ Verzekeraars en volmachten. Volmachten worden in het vervolg niet apart genoemd.

2. EDIFACT

2.1 Inleiding

EDIFACT is een afkorting van Electronic Data Interchange For Administration, Commerce and Transport. EDIFACT is een computertaal (syntax) om gegevens op een gestructureerde manier elektronisch te communiceren. EDIFACT wordt onderhouden door de United Nations (UN).

EDIFACT is breed geaccepteerd als taal om elektronische berichten uit te wisselen tussen partijen in het B2B domein (transport, overheid, banken etc.)

Hoewel XML steeds meer terrein wint, wordt EDIFACT nog veel gebruikt. Dit komt omdat EDIFACT vooral in Europa in een vroeg stadium (vanaf 1985) is geïmplementeerd. EDIFACT is nog steeds bij uitstek geschikt voor het verzenden van bestanden die vele berichten bevatten (bulk verzending) vanwege de geringe omvang van een EDIFACT-bericht ten opzichte van een XML-bericht met dezelfde gegevens.

EDIFACT maakt gebruik van “segmenten”. Alle voorgedefinieerde en wereldwijd gestandaardiseerde EDIFACT segmenten bevinden zich in een bibliotheek die door de UN wordt onderhouden en uitgebreid.

Binnen de SIVI-standaarden wordt deels gebruik gemaakt van de door de UN gestandaardiseerde segmenten (bv UNH, UNB, DTM, CIF, NAD) en deels gebruik gemaakt van eigen gestandaardiseerde segmenten (bv ENT, LBW). Deze laatste worden alleen gebruikt in het EDIFACT bericht Label/waardebericht (INSLBW).

Voorbeeld 1

Het gestandaardiseerde NAD segment (Naam en Adres) wordt als volgt gevuld:

```
NAD+IN+++ACHTERNAAM:VOORVOEGSELS:TITEL+STRAAT:HUISNUMMER:TOEVOEGING  
HUISNUMMER+PLAATS++1234AB+NL'
```

Voorbeeld 2

Het gestandaardiseerde DTM segment (Datum en Tijd) wordt als volgt gevuld:

```
DTM+BIR+19630390'
```

Met de code “BIR” wordt aangegeven dat het gaat om een Birthdate (geboortedatum).

Zie voor informatie over EDIFACT en de beheerorganisatie de online documentatie van de UN/ECE op het Internet: <http://www.unece.org/trade/untidd/welcome.htm>

2.2 Structuur van een EDIFACT bestand

EDIFACT berichten worden aangeboden in een bestand.

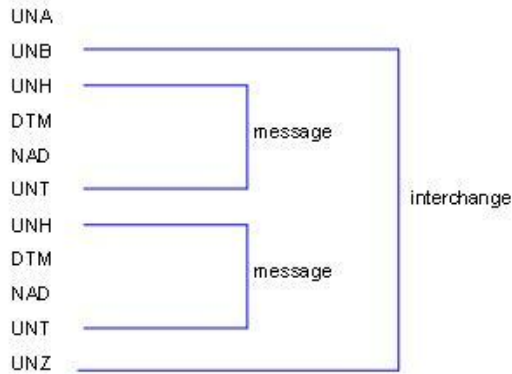
Fysiek gezien bevat een EDIFACT bestand bijna altijd meerdere records, waarbij elk record een zogenaamd “EDIFACT segment” bevat. Het is echter goed mogelijk, en dat komt in de praktijk ook voor, dat alle aanwezige EDIFACT segmenten achter elkaar in 1 record worden geplaatst.

Logisch gezien bestaat een EDIFACT bestand uit 1 of meerdere zogenaamde EDIFACT Interchanges en bevat elke interchange 1 of meerdere messages (berichten). Elke interchange heeft een verplicht eigen begin en een eind segment (UNB/UNZ) en elk message heeft ook een eigen begin en een eind segment (UNH/UNT).

EDIFACT bestandsopbouw schematisch:

EDIFACT bestand
 Interchange
 Bericht
 Bericht
 Bericht
 Interchange
 Bericht
 Bericht

Structuur weergave met EDIFACT segmenten:

Verklaring Segment codes:

UNA Service String Advice, niet verplicht
 UNB Interchange Header, verplicht
 UNH Message Header, verplicht
 DTM Voorbeeld van bericht segment (Datum / tijd)
 NAD Voorbeeld van bericht segment (Naam en Adres gegevens)
 UNT Message Trailer, verplicht
 UNZ Interchange Trailer, verplicht

2.3 Tekensets

EDIFACT berichten kunnen tekens bevatten die voorkomen in de volgende tekensets:

UNOA: Hoofdletters, cijfers, enkele leestekens

UNOB: Hoofdletters, kleine letters, cijfers, enkele leestekens

UNOC: Hoofdletters, kleine letters, diacrieten, cijfers, enkele leestekens.

2.4 Speciale tekens

Speciale tekens die gedefinieerd worden in het UNA segment, en die voorkomen in tekstvelden worden voorafgegaan door het zogenaamde release teken. Ook dit wordt in het UNA segment gedefinieerd. Bijvoorbeeld: UNA:+.? '

: teken, + teken, ' teken en ? teken in tekstvelden gebruiken nu het vraagteken als release teken (?:, ?+, ?', ??).

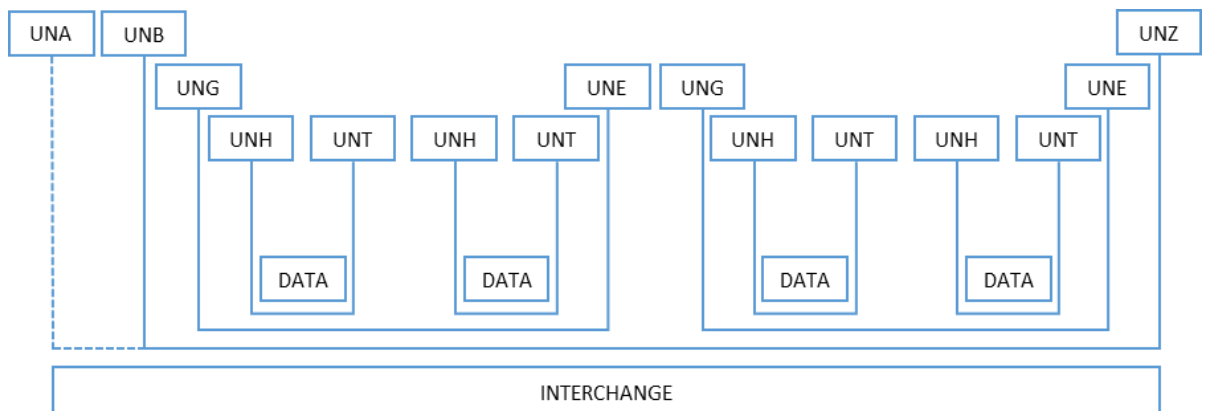
2.5 Interchange/message

Berichten (messages) met dezelfde bestemming worden in beginsel samengevoegd in één zending (interchange). De zend/ontvang-eenheid van informatie-uitwisseling is dus de interchange. Elke interchange begint met de interchange header UNB, bevat één of meer messages en eindigt met de interchange trailer UNZ. Het ADN Berichtenverkeer scheef voor dat een interchange nooit groter mag zijn dan 2 MB. Vuistregel hierbij is dat een interchange met ongeveer 2.000 prolongatieberichten in de praktijk binnen de grens van 2 MB blijft.

2.6 Toelichting op EDIFACT segmenten

Samenhang EDIFACT segmenten

Dit overzicht geeft de samenhang van de EDIFACT segmenten weer. Per segment volgt hierna een toelichting.

UNA segment

In dit segment worden de speciale tekens gedefinieerd die voor syntax doeleinden gebruikt worden. Deze tekens mogen dan ook niet zomaar in teksten gebruikt worden. Wanneer deze tekens wel in teksten gebruikt moeten worden, wordt er een ? voor geplaatst (release-tekens).

In de branche is afgesproken dat naast default tekenset UNOA ook tekensets UNOB en UNOC gebruikt mogen worden. Het UNA segment wordt gebruikt om de ontvanger van de interchange te informeren dat een tekenset wordt gebruikt die afwijkt van de default tekenset UNOA. Hierbij gelden de volgende regels:

1. Wanneer de default tekenset UNOA wordt gebruikt hoeft het UNA segment niet meegezonden te worden.
2. Wanneer de default tekenset UNOA niet gebruikt wordt moet het UNA segment verplicht meegestuurd worden.
3. In ADN-berichten mogen alleen scheidingstekens uit de tekenset UNOA worden gebruikt.
4. Wanneer het UNA segment wordt meegezonden, dan is dat voorafgaand aan het UNB segment van elke interchange.

Het segment UNA is als volgt opgebouwd:

- Totaal 9 posities, waarvan de laatste 6 volgens ISO 9735:
- vaste segmentwaarde: UNA
- scheidingsteken van samengestelde elementen: dubbele punt
- scheidingsteken van elementen: plusteken
- decimale scheidingsteken: punt
- releaseteken: vraagteken
- vaste waarde: spatie
- einde segment: enkel quote

UNB-segment

- Interchange header
- Verplicht
- Bevat onder meer het netwerkadres van de zender, het netwerkadres van de ontvanger, datum en tijd zenden en een uniek interchange nummer.

UNH-segment

- Message header
- Verplicht; komt per message 1 keer voor.
- Bevat onder meer de identificatie van het soort bericht en een uniek berichtnummer.
- Data-element 0057 (Association assigned code) wordt gevuld met de berichtcode (bv INSPRI), INSREL)
- Aangeraden wordt het berichtnummer gedurende een voldoende lange tijd uniek te laten zijn. Dit is in ieder geval verplicht binnen één interchange.

Data segmenten

De partijen die gegevens uitwisselen bepalen welke datasegmenten in het bericht worden opgenomen.

UNT-segment

- Message trailer
- Verplicht; komt per message 1 keer voor.
- Bevat onder meer het unieke berichtnummer en het aantal segmenten in het bericht (inclusief UNH en UNT).

UNZ-segment

- Interchange trailer
- Verplicht
- Bevat het unieke interchangenummer en het aantal messages in de interchange.

UNG-segment en UNE-segment

EDIFACT kent ook het UNG segment voor het groeperen van berichten en het UNE segment om een groep af te sluiten. Deze segmenten worden echter binnen de SIVI-standaarden niet gebruikt.

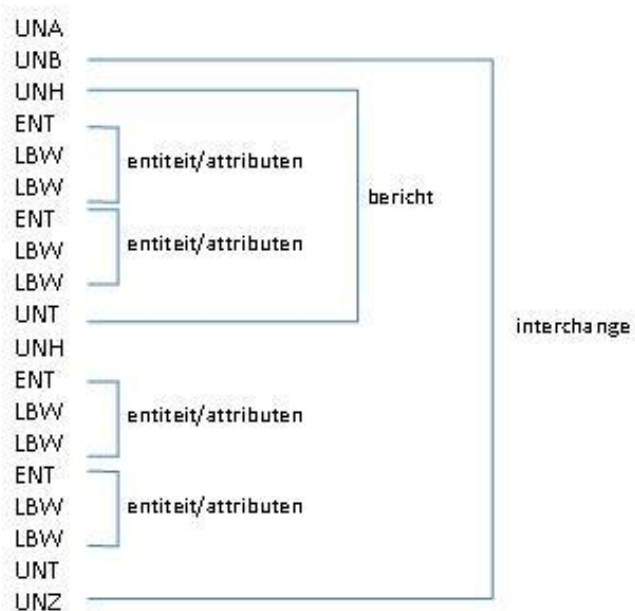
3. Label/Waarde bericht (INSLBW) op basis van EDIFACT

3.1 Structuur INSLBW

Dit hoofdstuk beschrijft de opbouw van Label/Waardeberichten (drager van Views en P-Views). EDIFACT bestanden waarin zich Views of P-Views, kennen naast de standaardsegmenten de volgende segmenten:

Segment	Omschrijving
ENT	Dit segment geeft het begin van een entiteit aan. Het segment bevat tevens de verwerkingscode.
LBW	Dit segment wordt gebruikt voor het opgeven van: - de naam van een attribuut - de waarde van een attribuut.

De structuur van een Label/Waarde EDIFACT bestand:

Entiteiten:

Een entiteit in een EDIFACT bericht start met het segment ENT.
Het ENT segment bevat 2 waarden gescheiden door het + teken en wordt afgesloten met een quote (').

Voorbeeld:

ENT+PP+0'

De waarde tussen de + tekens is het label van de entiteit.

De waarde na de 2^e + is de waarde van de entiteitsverwerkingscode.

ENT+PP+0' betekent dus de entiteit PP (Polis/onderdeel) met entiteitsverwerkingscode 0 (Nieuw).

Attributen:

Een attribuut wordt aangeduid met het segment LBW.

Het LBW-segment bevat 2 waarden gescheiden door het + teken en wordt afgesloten met een quote (').

Voorbeeld:

LBW+NUMMER+123456789'

De waarde tussen de + tekens is het (suffix) label van het attribuut.

De waarde na de 2^e + is de waarde van het attribuut.

LBW+NUMMER+123456789' betekent dus attribuut NUMMER (Contractnummer) met waarde 123456789. Het volledig AFD-label van dit attribuut is PP_NUMMER.

Leegwaarde

Een attribuut zonder waarde kan op 2 manieren voorkomen:

LBW+NUMMER' Of LBW+NUMMER+''

3.2 Toelichting op segmenten

UNH-segment

- Een startsegment (berichtkop, message header). Dit segment is verplicht en komt 1 keer voor. Het UNH-segment bevat onder meer de identificatie van het soort bericht, en een uniek berichtnummer.
- Data-element 0057 (Association assigned code) wordt op de volgende wijze gevuld voor P-Views (in Views wordt dit veld niet gevuld):
 - PPR: P-Views Prolongatie
 - PMB: P-Views Bevestiging aanvraag/mutatie
 - PBI: P-Views Actuele gegevens contract
- De vermelde codes mogen niet gebruikt worden voor INSLBW 1.0 berichten van de verzekeraar die alleen bestemd zijn voor verwerking in het decentrale kennissysteem.
- Aangeraden wordt het berichtnummer gedurende een voldoende lange tijd uniek te laten zijn. Dit is in ieder geval verplicht binnen één interchange.

ENT-segment

Dit verplichte segment is bedoeld voor het doorgeven van het label van de entiteit en de bijbehorende verwerkingscode. Het komt maximaal 9999 keer voor.

Het ENT-segment bestaat uit twee data-elementen:

- 9992 Label entiteit M an2
- 9905 Verwerkingscode entiteit M an1

(M = Mandatory = Verplicht)

(C = Conditional = Facultatief)

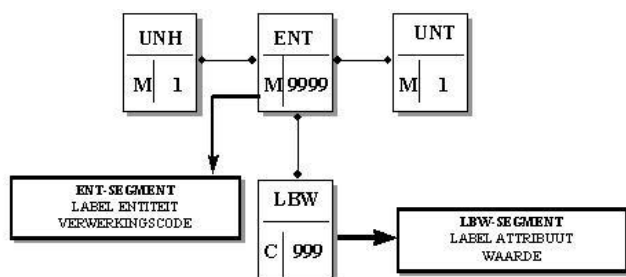
LBW-segment

Dit segment komt maximaal 999 keer voor per ENT-segment en is bedoeld voor het doorgeven van het label van een attribuut met bijbehorende waarde.

Het LBW-segment bestaat uit twee data-elementen:

- 9993 Label attribuut M an..7
- 9994 Waarde attribuut C an..70

Technische structuur INSLBW 1.0

3.3 Overzicht berichtdocumentatie INSLBW 1.0

Berichtdocumentatie INSLBW 1.0 is te verkrijgen bij SIVI.

Functional message hierarchic

Het Label/Waarde bericht wordt gepresenteerd in de vorm van een hiërarchisch functioneel bericht en bevat:

- Een lijst met de in het functioneel bericht voorkomende entiteiten.
- Voor elke entiteit een lijst met de attributen van de entiteit.

Lijst met entiteiten

In de lijst van entiteiten is per entiteit gedocumenteerd:

- Naam
- Het al dan niet 'genest' zijn van een entiteit. Via het inspringen van de tekst is aangegeven dat een entiteit genest is onder een andere entiteit. Een geneste entiteit is afhankelijk van de bovenliggende entiteit (vergelijk: factuurkop met factuurregels).
- Verplicht of facultatief.
- Maximaal aantal voorkomens van een entiteit.

Attributen in de entiteiten

In de entiteiten zijn de attributen als volgt gedocumenteerd:

- Naam
- Verplicht (V) of facultatief (F) van het attribuut binnen de entiteit.
Indien een attribuut verplicht is in een facultatieve entiteit dan is het attribuut verplicht indien de entiteit in het bericht aanwezig is.
- Formaat aanduiding. Hierin zijn de volgende aspecten aangegeven:
 - numeriek (n), alfanumeriek (an) dan wel alfabetisch (a).
 - variabele lengte dan wel vaste lengte (fixed formaat)
 - lengte van het attribuut

Voorbeelden:

an..7 - Alfanumeriek attribuut met variabele lengte, maximaal 7 lang.

an2 - Alfanumeriek attribuut met vaste lengte van 2.

- Binnen EDIFACT kunnen attributen nooit meer dan 70 posities bevatten, ook niet als ze volgens de AFD-datacatalogus langer kunnen zijn.
- Memoattributen (zoals bijvoorbeeld WC_TKST) zijn toegestaan in EDIFACT, mits ze de 70 posities niet overschrijden, voldoen aan de EDIFACT-tekenset en als attribuut zijn toegestaan binnen het betreffende bericht.
- EVS code (Inhouse code): Solera (Abz) kent aan elk attribuut een code toe. Deze code is van belang voor vertaaltabellen. De code bestaat uit twee delen verbonden door een '_':
 - Prefix (twee posities) = Entiteitscode
Voor iedere entiteit is de Entiteitscode uniek.
 - Suffix (max. 7 posities) = Attribootcode
Per entiteit is de Attribootcode van ieder attribuut uniek. Indien de naam en het formaat van bepaalde attributen in verschillende entiteiten overeenkomen dan krijgen ze dezelfde Attribootcode.
- Definitie.
- Codelijst.

Message branching diagram

De grafische structuur van het EDIFACT-bericht INSLBW 1.0 is opgenomen.

Mapping to EDIFACT

Het functionele bericht beschrijft de functionele eisen. Het EDIFACT-bericht INSLBW 1.0 geeft de beschrijving van de fysieke structuur. Het leggen van een relatie tussen het functionele bericht en het fysieke bericht wordt mappen (afbeelden) genoemd.

Segment directory

Een overzicht van de gebruikte segmenten in INSLBW 1.0.

4. EDIFACT Tekensets

4.1 Wat zijn tekensets

Een tekenset is “een eindige set van verschillende karakters, die beschouwd wordt compleet te zijn voor een bepaald doel” (ISO 2382/4). Bij het gebruik maken van elektronisch berichtenverkeer is het van belang dat alle gebruikers die volgens dezelfde standaard werken elkaar begrijpen. Om dit te bereiken is een groot aantal afspraken gemaakt, van te gebruiken protocollen, tot de definitie van een aantal te gebruiken tekensets. Hierdoor wordt voorkomen dat een partij iets verstuurt dat door de ontvangende gebruiker niet kan worden gelezen. Een afspraak over de in de berichten te gebruiken tekenset voorkomt dat tekens die de verzendende partij gebruikt bij de ontvangende partij wegvallen, of anders geïnterpreteerd worden.

4.2 Standaard berichten

Tot 1 januari 1999 was het in het ADN berichtenverkeer toegestaan gebruik te maken van twee tekensets, te weten UNOA en UNOB. In elk bericht wordt aangegeven van welke tekenset gebruik wordt gemaakt, zodat de ontvangende kant weet welke tekens er verwacht kunnen worden, en van welke scheidingstekens gebruik wordt gemaakt.

EDIFACT berichten kunnen tekens bevatten die voorkomen in de volgende tekensets:

- UNOA: Hoofdletters, cijfers, enkele leestekens
- UNOB: Hoofdletters, kleine letters, cijfers, enkele leestekens
- UNOC: Hoofdletters, kleine letters, diakriten, cijfers, enkele leestekens.

In het UNB-segment (interchange header) van het bericht wordt in data-element 0001 aangegeven welke tekenset wordt gebruikt. Afhankelijk van de gebruikte tekenset kunnen nog nadere afspraken gemaakt worden over bijvoorbeeld de scheidingstekens. Zo is voor ADN berichten die gebruik maken van UNOB, afgesproken dat de scheidingstekens van UNOB niet worden gebruikt. Dit wordt aangegeven door het UNA-segment, dat vooraf gaat aan het UNB-segment.

4.3 UNOC

UNOC is tot nu toe de meest uitgebreide en toegestane tekenset. UNOC bevat dan ook de tekens uit UNOA en UNOB. Indien de verzendende partij een lagere versie van de tekenset dan UNOC gebruikt dan is er voor de ontvanger daarvan niets aan de hand. Wanneer de ontvanger echter een lagere versie gebruikt zullen bepaalde tekens vertaald moeten worden naar tekens die binnen de lagere versie vallen. Het is hierbij van belang te beseffen dat bij het verliezen van informatie (diakritische tekens uit de UNOC set bijvoorbeeld), het eventuele antwoordbericht dat verzonden wordt voor de ontvanger van minder waarde is.

Tussenpersonen werken over het algemeen met pc's terwijl verzekeraars vaak met mainframe systemen werken. Met name de laatste gaan vaak niet verder dan de UNOB tekenset, dit heeft als consequentie dat tussenpersonen niet alle informatie van de verzekeraar willen verwerken omdat een 'Citroen' nu eenmaal iets anders is dan een 'Citroën'. Dit geldt extra sterk bij persoonsgegevens op bijvoorbeeld levenproducten. De UNOC tekenset wordt door EVS (zie vertaal software) ondersteund. Dat betekent dat voor EVS conversietabellen beschikbaar zijn die ervoor zorgen dat de juiste UNOC tekens in het bericht worden opgenomen.

4.4 Gebruik tekensets

Bij het gebruik van tekensets worden afspraken gemaakt over de toepassing van bepaalde tekens. Zo is afgesproken dat bepaalde tekens alleen gebruikt mogen worden voor de EDIFACT syntax regels.

Voorbeeld UNOA:

Een “+” mag alleen gebruikt worden als scheidingsteken tussen twee gegevenselementen. Om te voorkomen dat een in de gegevens gebruikte “+” tot problemen leidt, is afgesproken dat een “+” in de tekst altijd voorafgegaan wordt door een “?”.

Uit dit voorbeeld blijkt hoe belangrijk het is dat partijen van dezelfde tekensets gebruik maken. In iedere tekenset zijn andere tekens gedefinieerd voor syntax regels, en door elkaar gebruik van deze regels zou tot grote misverstanden kunnen leiden.

4.5 Kenmerken tekensets

- De UNOA tekenset kent geen kleine letters en een beperkt aantal leestekens.
- De UNOB tekenset kent alle hoofd- en kleine letters, en een beperkt aantal leestekens.
- De UNOC tekenset heeft de volgende kenmerken:
 - Opwaarts compatibel met UNOB
 - 1 byte per teken
 - De eerste 128 tekens zijn gelijk aan de gebruikelijke PC tekenset
 - De stuurtekens (hexadecimaal 00 t/m 1F en 80 t/m 9F) worden niet gebruikt
 - De meest voorkomende diakrieten zijn in de set opgenomen
 - De codes wijken af van de bij de PC gebruikte codes

In de bijlage zijn deze drie tekensets volledig opgenomen.

5. EDIFACT Vertaalssoftware

5.1 Algemeen

Twee mogelijkheden worden onderscheiden om aan de EDIFACT vertaalssoftware gegevens aan te bieden (gezien vanuit de zender):

1. Er wordt vanuit de administratiesoftware een bestand (flat-file) aangemaakt met berichten in eigen formaat om te worden vertaald naar EDIFACT.
2. De vertaalssoftware wordt aangeroepen vanuit de administratiesoftware via een zogenaamde Application Program Interface (API).

De functies van EDIFACT vertaalssoftware zijn onder meer:

- controleren syntaxisregels
 - structuur
 - mandatory status
 - aantal occurrences
- code conversie
- datum conversie
- toevoegen defaultwaarden
- rekenkundige conversie

5.2 EVS

Voor de EDI vertaalssoftware zijn veel producten beschikbaar. Eén van deze producten is EVS (Edifact Vertaal Software) van Solera.

EVS test tijdens de vertaling op:

- de inhouse syntaxis en de inhouse berichtstructuur
 - aanwezigheid verplichte entiteiten en attributen
 - formaat attributen
 - geldigheid coderingen
- de EDIFACT syntaxis en de EDIFACT berichtstructuur
 - volgorde segmenten
 - verplichte segmenten en segmentgroepen
 - test op geldigheid velden uit UNT en UNZ segmenten

6. Bijlage-1: tekensets

6.1 De EDIFACT UNOA tekenset

hoofdletters	A t/m Z
cijfers	0 t/m 9
spatie	
punt	.
komma	,
minteken	-
haakje open	(
haakje sluiten	)
slash	/
is gelijk	=
uitroepteken	!
aanhalingsteken	"
procent	%
ampersand	&
asterix	*
puntkomma	;
kleiner dan	<
groter dan	>

Scheidingstekens

Hierbij is door SIVI gekozen voor de volgende set die aangegeven wordt in het UNA segment van de berichtheader.

apostrof	'
plus	+
dubbele punt	:

Release teken

vraagteken	?
------------	---

Indien een scheidingsteken of vraagteken in de tekst voorkomt dient deze te worden voorafgegaan van het releaseteken. (bijvoorbeeld ? : ?? ?+ ?')

6.2 De EDIFACT UNOB tekenset

hoofdletters	A t/m Z
kleine letters	a t/m z
cijfers	0 t/m 9
spatie	
punt	.
komma	,
minteken	-
haakje open	(
haakje sluiten	)
slash	/
is gelijk	=
uitroepteken	!
aanhalingsteken	"
procent	%
ampersand	&
asterisk	*
puntkomma	;
kleiner dan	<
groter dan	>

Scheidingstekens

Hierbij is door SIVI gekozen voor de volgende set die aangegeven wordt in het UNA segment van de berichtheader.

apostrof '
plus +
dubbele punt :

Release teken

vraagteken ?

Indien een scheidingsteken of vraagteken in de tekst voorkomt dient deze te worden voorafgegaan van het releaseteken (bijvoorbeeld ?: ?? ?+ ?').

6.3 De EDIFACT UNOC tekenset – subset

Deze tekenset is bestemd voor het Latijnse alfabet, en ondersteunt de volgende talen: Deens, Nederlands, Engels, Fins, Frans, Duits, Iers, Italiaans, Noors, Portugees, Spaans en Zweeds.

Deze subset is bedoeld voor de scope van het ADN Berichtenverkeer, de labelwaardeberichten (INSLBW) in EDIFACT. De complete UNOC tekenset is ter onderscheid in de bijlage 6.4 opgenomen. Uitbreidingen op de subset worden met de branche afgestemd.

Huidige scope Handboek	Zie 6.4: tabel ISO/IEC 8859-10	
hoofdletters A t/m Z	41	5A
kleine letters a t/m z	61	7A
cijfers 0 t/m 9	30	39
diakrieten à t/m ÿ	E0	FF
diakrieten À t/m Ý	C0	DD
spatie	20	
punt .	2E	
komma ,	2C	
minteken -	2D	
haakje open (	28	
haakje sluiten)	29	
slash /	2F	
is gelijk =	3D	
uitroepteken !	21	
aanhalingsteken "	22	
procent %	25	
ampersand &	26	
asterisk *	2A	
puntkomma ;	3B	
kleiner dan <	3C	
groter dan >	3E	
at-sign (apenstaart) @	40	
<u>Scheidingstekens</u>		<u>Via Releaseteken</u>
apostrof '	27	?'
plus +	2B	?+
dubbele punt :	3A	?+
<u>Release teken (RT)</u>		
vraagteken ?	3F	

Scheidingstekens

Hierbij is door SIVI gekozen voor de volgende set die aangegeven wordt in het UNA segment van de berichtheader.

apostrof '
 plus +
 dubbele punt :

Release teken

vraagteken ?

Indien een scheidingsteken of vraagteken in de tekst voorkomt dient deze te worden voorafgegaan van het releaseteken (bijvoorbeeld ?: ?? ?+ ?').

6.4 De EDIFACT UNOC tekenset – compleet

Voor een uitgebreide beschrijving van de UNOC tekenset verwijst SIVI naar:

- **ISO 9735-11-2022:** Electronic data interchange for administration, commerce and transport (EDIFACT) — Application level syntax rules
- **ISO/IEC 8859-1:1998:** Information technology — 8-bit single-byte coded graphic character sets — Part 1: Latin alphabet No. 1

Deze standaarden zijn in zijn geheel te koop bij de beherende instanties. Het relevante deel over de tekensets is ook vrij beschikbaar op o.a. [wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/ISO_8859-1). Hieronder het complete Latin alfabet No.1 waarna wordt verwezen vanuit de UNOC-tekenset:

ISO/IEC 8859-10 (Latin-6) ^{[3][4]}																
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0x																
1x																
2x	SP	!	"	#	\$	%	&	'	(	)	*	+	,	-	.	/
3x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;	<	=	>	?
4x	@	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
5x	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	[	\	]	^	_
6x	`	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
7x	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	{		}	~	
8x																
9x																
Ax	NBSP	À	Á	Â	Ã	Ä	Å	Æ	Ç	È	É	Ê	Ë	Ì	Í	Î
Bx	°	à	á	â	ã	ä	å	æ	ç	è	é	ê	ë	ì	í	î
Cx	Ä	Å	Æ	Ç	È	É	Ê	Ë	Ì	Í	Î	Ï	Ð	Ñ	Ò	Ó
Dx	Ð	Ñ	Ò	Ó	Ô	Õ	Ö	Ü	Ø	Ù	Ú	Û	Ü	Ý	Þ	ß
Ex	ā	á	â	ã	ä	å	æ	ç	è	é	ê	ë	ì	í	î	ï
Fx	ø	ñ	õ	ó	ô	ö	ü	ø	ý	ú	û	ü	ý	þ	ÿ	ƒ

Figuur 1. Voorbeeld EDIFACT UNOC tekenset

7. Bijlage-2: Voorbeelden

7.1 Voorbeeldbericht Relatiewijzigingsbericht met UNOA

```
UNB+UNOA:1+AFZENDER+ONTVANGER+920227:1200+INTREF REL 1'  
UNH+INSREL10-1+INSREL:1:0:IN'  
CTA+CM+:CONTACTNAAM+03404-35761:BT'  
DTM+STA+19920227'  
VHZ+E+N'  
CIF+TI+ZI POLISNUMMER:POL+010:P'  
CIF+TI+MR POLISNUMMER:POL+020:P'  
CIF+TI+RB POLISNUMMER:POL+090:P'  
CIF+TI+AVP POLISNUMMER:POL+060:P'  
NAD+IN+++ACHTERNAAM:VOORVOEGSELS:TITEL+STRAAT:HUISNUMMER:TOEVOEGING  
    HUISNUMMER+PLAATS++1234AB+NL'  
IND++++++R'  
DTM+BIR+19630390'  
NAD+INO+++ACHTERNAAM:VOORVOEGSELS:TITEL+OUD STRAAT:OUD HUISNUMMER:OUD TOEVOEGING  
    HUISNUMMER+PLAATS++1234AB+NL'  
DTM+BIR+19630390'  
UNT+14+INSREL10-1'  
UNZ+1+INTREF REL 1'
```

7.2 Voorbeeldbericht Label/Waarde PMB bericht met UNOC

In dit bericht komen de namen 'Müller' en 'Citröen' voor. Afgedrukt onder DOS wordt dit respectievelijk 'M³ller' en 'Citröun'.

```
UNA:+. ? '  
UNB+UNOC:1+I09433000093482C+I09433000093482C+970805:1500+97080515000002'  
UNH+1234567890-2+INSLBW:1:0:IN:PMB'  
ENT+AL+0'  
LBW+VIEWCOD+00001'  
LBW+VERSIEV+001'  
LBW+PFUNK+105'  
LBW+TPAAND+TP005'  
ENT+PP+1'  
LBW+NUMMER+12345678'  
LBW+BRANCHE+020'  
LBW+MYAAND+A000'  
LBW+MYBRA+B'  
LBW+INGDAT+19970812'  
LBW+HVVDAT+19980425'  
LBW+BETWIJZ+T'  
LBW+BETTERM+12'  
LBW+BTP+4218.9'  
LBW+TKST+0'  
LBW+TTSL+0'  
LBW+TASS+72.96'  
LBW+TKRT+3126.67'  
LBW+TTOT+1165.19'  
LBW+TPP+229.37'  
LBW+TPC+01'  
LBW+PPRC+21'  
ENT+VP+3'  
LBW+ANAAM+M³ller'  
LBW+STRAAT+Handelsweg'  
LBW+HUISNR+6'  
LBW+PLAATS+Zeist'  
LBW+PCODE+3707NH'  
LBW+LAND+NL'  
ENT+WA+1'  
LBW+CODE+2001'  
LBW+VERZSOM+50000000'  
LBW+BTP+1638'  
LBW+TKST+0'  
LBW+TTSL+0'  
LBW+TASS+28.67'  
LBW+TKRT+1228.5'  
LBW+BMNAAND+16'
```

LBW+BMPERC+25'
ENT+CA+0'
LBW+CODE+2002'
LBW+BMNAAND+16'
LBW+BMPERC+25'
LBW+BTP+2530.9'
LBW+TKST+0'
LBW+TTSL+0'
LBW+TASS+44.29'
LBW+TKRT+1898.17'
LBW+TKRT+0'
ENT+SV+4'
LBW+CODE+1002'
LBW+VERZSOM+10000'
LBW+BTP+50'
LBW+TKST+0'
LBW+TTSL+0'
LBW+TASS+0'
LBW+TKRT+0'
ENT+OB+1'
LBW+OBSRT+PA'
LBW+KENTEKE+NLJZ97'
LBW+MLDCODE+X123'
LBW+MERK+Citroën'
LBW+TYPE+Xantia'
LBW+BOUWJR+1997'
LBW+AFMWE+925'
ENT+BO+0'
LBW+BKS+02'
LBW+BETWIJZ+T'
LBW+BOEKDAT+19980704'
LBW+RCMND+199807'
LBW+BRPRM+4218.89'
LBW+KST+0'
LBW+TSL+0'
LBW+KRT+-3126.67'
LBW+ASSBEL+72.95'
LBW+INCASSO+1168.67'
LBW+AFSLPRV+-229.37'
LBW+PROLPRV+0'
LBW+OVRPRV+0'
LBW+INCVERG+0'
LBW+RCBEDR+939.30'
LBW+KRTBM+-3126.67'
UNT+85+1234567890-2'
UNZ+1+97080515000002'